

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 176
תמוז תשע"ה

מוקד העירובין
בארץ הקודש
054-84-833-20

טובה, אבל אני לא יודע מי השואל ומה דרגתו. אלא כלפי מי שהכשרות של מועצה דתית מיועדת לו, הם עושים טוב. הרב סיים ואמר שזה דבר שצריך ללמד אותו, יש דרגות בכל נושאי הכשרות, והעירוב של העיר נקרא טוב ביחס למה שהוא אמור לעשות, וזה לא מונע מכך שאברך צריך לבד להבין את מקומו, ואת הנהגתו. והרב הוסיף ואמר שהבעיה היא שאין לאנשים מודעות, ובה פנה לאותו אברך ששאל שוב ושוב שיכריע לו מה לעשות, ואמר לו כמה שנים אתה כבר נמצא בעיר הזו, והאברך ענה שבע שנים. א"כ למה רק עכשיו אתה שואל עד עכשיו סמכת ואמרת לטלטל בלי לדעת מה כשרות העירוב, אלא שמסתמא יש עירוב. והאברך השיב והתוודע שרצה הרבה זמן להתקשר, וכל פעם זה נדחה. אמר לו הרב, פעם בכלל לא היה מודעות, היום אחרי שבע שנים אתה כבר שואל לפחות. כעת צריך ללמוד גם את השלב הבא, שלא כל מה שכשר למועצה הדתית כשר למשפחת אברך. וזה לא מוריד מערכם של העוסקים בעירוב, שמתמודדים עם בעיות קשות ביותר, להכשיר את העירוב מידי שבוע. וכאן המשך הרב בסיפורים על הפתעות שהיו להם במהלך השנים, חלקם דברים קטנים שהבעיה היא שצריך עירנות טובה, כמו למשל מקרים שהיה ענף של עץ שהזיז את החוט, שאם בודקים מחר ורק מסתכלים שיש חוט, יכולים לומר שכל החוטים קיימים, אבל העירוב אינו תקין, כי ענף שמזיז את החוט הוא דבר שמעכב בכשרות. ולעומת זאת מקרים שהעיריה הורידה פתאום שורה של עמודים כדי לחדש את הכביש, והאחראי פתאום מגלה שחסר לו עשרות מטרים שאין לו דרך לקשור את החוט של העירוב.

נסיים את הענין ביסוד החשוב הזה, במענה של מוקד העירוב נותנים את המידע עם הדיורג ההלכתי שלו, עד כמה שאפשר. לא כל מקום שאינו מהודר, הוא אסור לגמרי. במקרים שהשואל מבקש, משאירים לו את ההחלטה, אם הוא רוצה בכל זאת לסמוך על כשר רבנות, או רוצה להקפיד על כשרות טובה. כי יש עדיין אנשים שאין להם את המודעות הזו. אבל מטרתנו ללמוד ולהתחזק, להיות מאושרים במעלתנו, לדעת שמדובר כאן בבעיות קשות ביותר, דברים שמעיקר הדין יש לאסור אותם, והרבנות נאלצת להכשירם כדי לעשות עירוב כלשהו, לאותם שעדיין נמצאים בדרגת השבע שנים הקודמות. כעת שהגענו לקרוא את הגליון "תיקוני עירובין", ואנו רואים במוחש את הבעיות המצויות, ואת המרחק הגדול בין עירוב טוב לעירוב כללי פשוט, ודאי שנדע לחזק את בני משפחותינו, להימנע מלטלטל בעירובים האלו, ונשקיע בשביל שיהיה עירוב מהודר.

עמוד שהתעקם לכיוון החוט, בדרך כלל עקום גם לצד

דין נוסף שיש לצייין בנוגע לעמוד שהיה בסיוור הנ"ל, שבמקרה זה העמוד התעקם לכיוון של החוט, דהיינו לכיוון חלל הפתח, ומפני זה הוא עבר את הלחי. והנה במצב כזה מבואר בשער הציון (סי' שס"ג ס"ק י"א) וכן בחזו"א (סי' ע"א ס"ק) שהצורה פ' כשרה, מדין צוה"פ העשויה כמין כיפה. [והטעם משום שבמצב כזה נחשב שיש בחלק הנטוי שבעמוד, המשך של המשקוף, ויוצא שהמשקוף הוא מעל העמוד ממש]. משא"כ כשהעמוד נוטה לצדדים של החוט, לא ניתן להחשיב אותו כהמשך אחד, [כיון שיש שינוי בזווית ואכמ"ל]. ואז יש את הבעיה שהחוט אינו מכוון מעל החלק התחתון של העמוד, אלא הוא מן הצד ואינו כשר. לפ"ז היה מקום לומר גם במקרה הנ"ל שהצורה פ' תהיה כשרה, כיון שהעמוד נוטה לכיוון החוט. אבל המציאות היא שהעמוד נטה גם מעט לצד, וכך המצב בדרך כלל כשעמוד מתעקם, שאינו נוטה רק לכיוון החוט, אלא גם לצדדים אחרים, ולכן יש בו את הבעיה של עמוד עקום.

סיוורים כעין אלו בסגנון אחר וברמה אחרת, עומדים להתקיים בעז"ה בתחילת חודש אב, בארבעה ערים בארץ, כדי שכל אברך ונער שרוצה להעשיר את ידיעותיו בשעה אחת, יוכל לעשות זאת בהשקעה קלה ומרתקת. בצורה שמלמדת לחשוב הלאה, להעתיק את הידיעות ולהמשיך ללמוד איתם דברים נוספים.

סיורי עירובין לכל הציבור ברחבי הארץ

בשבוע זה התחיל מוקד העירוב בסידרת הסיוורים המודרכים על עשיית העירובים, שנועדו ללמד ולהמחיש את הלכות העירובים וצורת עשייתם בזמנינו. בשבוע זה נערך סיוור לילדים מתלמוד תורה אור זורח בבני ברק, לאחר שלמדו בכיתה את המשניות מסכת "עירובין", לקחו אותם אל קצה של אחת הערים במרכז הארץ, בשכונה שיש בה עירוב שכונתי, ובסמוך לה גם עירוב עירוני, וביחד עם בודק של מוקד העירוב, סיירו איתם במשך שעה וחצי, לראות ולבדוק את העמודים והחוטים והלחיים, ללמוד מה כשר, ומה שנוי במחלוקת. הילדים קיבלו מראש דפים שבהם יש רשימה של כארבעים הלכות, ובכל עמוד שעברו, ציינו כל אחד בדף שלו, האם הוא כשר, או שיש בו בעיה כלשהי. היו מקומות שהחוט היה מתנדנד ברוח, מקומות שענפים נוגעים בחוט ומנדנדים אותו, עמוד שהתעקם, עמוד בתוך חצר מוקפת מחיצות, ועוד. כנגד זה היו דברים כשרים, עמודים ישירים עם לחיים, בהם ציינו הילדים - כשר. בחלק מהמקומות הראה להם הבודק שהיתה בעיה כלשהי ותיקנו אותה, ואז הילדים ציינו בעיה פלונית עם תיקון. בצורה כזו למדו וחזרו ושינו את ההלכות האקוטואליות בזמנינו, ולמדו להכיר את המציאות, לבחון ולהבין אותה.

באחד המקומות הגיעו לעמוד עם לחי מברזל יפה, והילדים הבחינו מיד שהעמוד עקום, וציינו שבעצם יש בעיה שהעמוד עומד לפניו, רחוק ממנו יותר משלשים ס"מ, והלחי הוא במקום העמוד. הבודק של מוקד העירוב, שליווה את הסיוור, הוציא את מכשיר המדידה, ומדד והראה שהעמוד נוטה עוד הרבה יותר, באופן שהחוט שיוצא מראש העמוד, מתחיל כעשרה ס"מ אחרי מקום הלחי, וא"כ הלחי אינו כשר כלל. וכמו שכתב המש"ב (סי' שס"ד ס"ק ס"ג, וסי' שס"ג ס"ק ק"ג) שאם החוט סוטה מהלחי כלשהו, הרי זה פסול, כי החוט מן הצד פוסל אפילו כאשר הוא סמוך לעמוד ממש.

לא פסול לבו"ע ולא כשר לבו"ע, מה עושים?

הבודק ציין ואמר לילדים, שבמקרה זה החוט יושב מעל ראש העמוד ולא מן הצד, ולכן העירוב אינו פסול לכל השיטות, אבל הוא גם לא כשר לכל השיטות, וכדי לטלטל לא מספיק שהעירוב לא פסול, צריך גם שהוא יהיה כשר. לפי ההוראה המקובלת צריך להקפיד שהעמודים יהיו ישרים, ואין להכשיר עמוד עקום, בפרט בעקמימות גדולה כל כך. ולכן במצב כזה אם אתם הילדים הייתם בשבת במקום הזה, הייתם צריכים שלא לטלטל.

במאמר המוסגר יש להקדיש כמה מילים לנושא זה. השבוע נפגשנו עם רב ששימש באחת הערים הגדולות במרכז הארץ, והיה אחראי על נושא העירוב. בשנים האחרונות באו אברכים לגור בעיר זו, ואחד מהם התקשר למוקד העירוב ושמע שלא לסמוך על העירוב העירוני, מחמת בעיות אלו ואלו. האברך ביקש שניפגש עם הרב ונגיד לו את הדברים. אין כאן המקום לפרט את כל הענין שמסביב, ועכ"פ למעשה נפגשנו, ולאחר שדיברנו על הבעיות שאל האברך את הרב מה הוא פוסק להם, האם לתת לנשותיהם לטלטל או לא. עמד הרב והבהיר את דבריו ואמר, העירוב של עיר זו אינו פסול, אי אפשר לומר שהוא פסול, כי יש שיטות שמתירות את הבעיות שהוזכרו, והוא גם לא כשר לפי כל השיטות, והבעיות הן באמת קשות, אלא הוא כשר לפי מה שהם נוהגים, כלומר הוא לא מוזנח, אלא הוא מפקח לפי הרמה שהם אווזים בה, ויש דברים שאי אפשר יותר, ממילא זה הטוב שאפשר לעשות שם. ובנוגע לאברכים ומשפחות בני תורה, הם צריכים להבין לבד, לפי דרגתם, מי שיועד שגם במאכלים הוא לא מכניס כל כשרות, אלא רק כשרות טובה, אותו דבר בעירוב שיקפיד על כשרות

בימים אלו נערכת ההרשמה להשתתפות בסיוורים, שחלקם יהיו בתחילת ימי בין הזמנים, כל עיר לפי התאריך והשעה שנקבעו לה. פרטים נוספים, בטלפון ההרשמה.

הסיוורים ייערכו בעז"ה

בבני ברק - אזור רמת אלחנן - י"א אב

בירושלים - אזור שמואל הנביא - ה, אב, י"א אב

במודיעין עילית - אזור מסילת ישרים - י"א אב

בבית שמש - אזור רמה ב' - ג' אב

באלעד - תלוי בכמות הנרשמים.

להרשמה לכל הקבוצות, נא להתקשר לטל' 055-678-3323

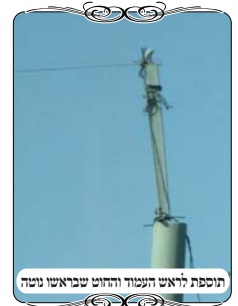
דמי השתתפות 10 ש"ח

ניתן להזמין סיור או שיעור לקבוצה בכל מקום בטל' הנ"ל

תוספת לראש העמוד, האם נחשבת המשך של העמוד

בהקשר לענין הנ"ל, נביא עוד נידון דומה אך שונה, שקיים באחד מהעירובים שנבדקו לאחרונה, ויש לדון בכשרותו לגבי עירוב עירוני. באחד הכבישים השתמשו בעמוד כלשהו, שלא היה גבוה כל כך, והחוט שיוצא ממנו ועובר על הכביש היה מידי נמוך, והוא נקרע ממשאיות גבוהות שעברו בו. האחראי רצה לפתור את שורש הבעיה ולעשות עמוד יותר גבוה, כדי שהחוט יהיה יותר גבוה מהמשאיות האלו. אבל במקום לעשות עמוד חדש, הוא חסך והרכיב מוט ברזל באורך מטר בתוך העמוד הנמוך, וקשר את החוט לראש המוט. אבל מכיון שהמוט שהוסיף הוא דק הרבה ביחס לעמוד, ואין לו חיבור לעמוד, לכן הוא נוטה לצד, באופן שהחוט שקשור בראשו אינו מעל עיקר העמוד. ולכאורה במצב שהחוט אינו מעל העמוד, אינו כשר כלל.

אלא שיש להסתפק שמה אפשר לומר שהמוט הוא המשך של העמוד, וא"כ החוט נמצא באמת מעל ראש העמוד, רק לא מעל תחתית העמוד, ומי שסומך בדיעבד על עמוד עקום, לומר שנחשב שהחוט מעל

העמוד כי הוא מעל ראש העמוד, הרי גם בזה החוט מעל ראש העמוד, או שמא אין להחשיב את המוט כהמשך של העמוד, מפני שהוא משנה את צורת עמידתו, כלומר אם העמוד נוטה כולו, ניתן לומר שחוט שמעל ראשו נחשב מעל כולו, אבל כשמורכב משני חלקים שהחלק העליון מוכפף ולא ממשך באותה זווית, הרי זה כדבר נוסף ולא כהמשך אחד. וכמו"כ המוט ניכר בצורתו שאינו המשך של העמוד אלא דבר נוסף, וא"כ צריך שהחוט יהיה מכוון כנגד מה שנחשב עמוד. והנה ההכרעה בזה היא ענין של שיקול הדעת, ומ"מ הבאנו את הדברים, כדי ללמוד את הנושא ההלכתי שכרוך בפתרון המאולתר.

היענות גדולה למגבית המרוץ לסכום היעד

המגבית החדשה של תיקון עירובים במקומות מבוקשים, שנפתחה בשבוע האחרון במוקדי ההתרמה ברחבי הארץ, עוררה התעניינות גדולה מאוד בציבור. רבים הסתקרנו לדעת באיזה מקום יהיה עירוב טוב, רבים התבוננו כיצד מתקדמת המגבית, האם יגיעו ליעד ויספיקו לתקן לפני ימי בין הזמנים. ורבים עשו מעשה תועלת יתר, ותרמו וקידמו את המגבית לעבר היעד המבוקש. יש אברכים שהתקשרו למענה הטלפוני לאחר שראו באיזה מקום מדובר, והדבר נגע מאוד לליבם, כי הם עצמם היו שם או יהיו שם בחודש הבא, ותרמו וביקשו לסייע כדי שעד ביה"ז העירוב יעמוד על תילו.

ויש אנשים שתרמו מעט, לפחות בשביל להיות שותפים במעשה נשגב כל כך, לזכות בהקמת עירוב שבחודש הקרוב ישמש בעז"ה לאלפי משפחות חרדיות, ללא גזומה. אי אפשר להישאר מן הצד בכזה מצב.

האפשרות עדיין בידך!

תגובות שונות בענין הטלטול בחוף הים

בגליון 173 נכתב בענין איסור הטלטול על חוף הים, גם למקילים לסמוך על העירוב הכללי, מפני שהחוף עצמו נמצא מחוץ לעירוב, וגבול העירוב הוא בדרך כלל בטיילת הסמוכה לכביש. וממילא נפק"מ גם שלא שייך כמעט לטבול בים כי אסור לטלטל את המים שעליו, וצריך לעמוד במים

באותם ד' אמות עד שיירדו המים משערותיו. באותו שבוע קיבלנו כמה תגובות. אחד מהם בענין הטבילה בחוף, פנה אלינו אחד מראשי הישיבות הגדולות, ואמר שבכלל לא יתכן לטבול בים מסיבה אחרת, משום שזה סכנת נפשות ממש, להיכנס למים בזמן שאין מציל, ובפרט שאין ליזו אנשים אחרים, הרי זה איסור גמור גם בלי דיני טלטול. ראש הישיבה התפלא לשמוע שיש כאלו שאלות, וסיפר שהיה פעם אחת שהיה קעמפ במתחם קרוב לים, והיו בחורים שרצו לטבול בים, ומרן הגרא"ל שטינמן זצ"ל הגיב ע"ז בחומרה גדולה. א"כ אנו מציינים זאת כעת, שמלבד הנידון ההלכתי הנ"ל האוסר לטבול בשבת בים, גם בימי החול אסור לטבול במצב כזה.

במקביל לכך היו הרבה אנשים שציינו עד כמה שהם בעצמם ראו את המכשול המצוי בטיול בחוף, בפרט במקומות מסוימים שרבים נמצאים קרוב אל החוף, כמו למשל בשכונת צאנו בנתניה, סיפר לנו אברך ת"ח שהיה שם בשבת, וראה אברך שהולך עם העגלה, חוצה את הכביש, ועומד לרדת אל החוף, הוא רצה לצעוק אליו לעצור אותו, אבל היה רחוק ממנו, ובס"ד עבר שם מישהו אחר שעצר והראה לו את חוט העירוב, שמעבר לחוט אסור לצאת עם העגלה, והאברך קיבל את הדברים וחזר לאחוריו. לאחר מכן התקרב הת"ח, וראה שיש למטה בחוף משפחה שלימה, שעורכת סעודה שלישית גדולה עם שולחן ערוך במטעמים, דגים וסלטים, שהביאו איתם מהבית, ואינם יודעים איזה חילול שבת חמור הם עשו בסעודה זו. רח"ל.

ביום אחר התקשר מישהו שהיה בשבת הקודמת במקום קרוב לכינרת, והלך עם אשתו ועם העגלה והתינוק לטייל, הם התקרבו לכינרת ורצו לטייל בחוף אך הסתפקו אם יש שם עירוב, ושם הם פגשו איזה אדם שאמר להם שיש עירוב על כל החוף, וגם הכינרת זה רשות היחיד, והם הסתמכו על דבריו וירדו לחוף וטילטלו. וכעת נפשו בשאלתו האם באמת יש שם עירוב, או שמא הוא צריך לעשות תשובה על חטאו. דברים אלו מלמדים אותנו לנקוט באמצעי זהירות, שלא להיכשל באיסור טלטול, לא ללכת למקומות שלא יודעים על כשרותם ממקור מוסמך, כמו שבכל מאכל צריך חותמת, כך בעירוב צריך אישור מוסמך.

וכמו שלא כל כשרות כלשהי נכנים לפינו, כך גם לא כל עירוב כלשהו נסמך עליו, אלא רק כשרות שעומדת בתנאים ההלכתיים ע"פ פסקי המשנ"ב ופוסקי זמנינו, ונכל לאפשר לטלטל בה לבני ביתנו.

מגבית למען הצלת רבים

מכיון שימי בין הזמנים מתקרבים, ובימים אלו רבים נוסעים לישושים לשבתות, ובמספר מקומות ידוע לנו שיש אפשרות לתקן דברים חשובים ביותר, אלא שאין תקציב להוציא את התכנית אל הפועל, אנו פונים בזאת אל כל מי שבזידו לזכות במצוה להציל רבים מעוול, שירים תרומתו בימים אלו, כדי שנספיק לשלוח את בעלי המלאכה לעזור ולסייע לאחרים לתקן את העירובים כהלכה.

המגבית נערכת בצורה חדשה, ע"י קביעת יעד לסכום הנצרך, וכל תורם במכשירי ההתרמה, יוריד באופן ישיר מהסכום הנקוב.

התורמים מאתיים ש"ח ומעלה, ישאירו טלפון, ויקבלו עידכון על מקום התיקון, ומתי הוא נעשה בפועל.

מצוה זו תעמוד לזכות כל התורמים, להתברך בבנים צדיקים תלמידי חכמים, וירוו נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם.

ההתרמה מתבצעת במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס"

בחיפוש "מוקד העירוב"

או במענה הטלפוני של המוקד 054-84-833-20

תיווך דירות עם מידע כשרותי - עירוב כשר וחשמל שבת

המענה ניתן ע"י רשימה שתשלח למבקשים

במייל A83320@gmail.com

ובפקס דרך מס' הטלפון 055-678-33-23

הודעה חשובה

נשמח לקבל תשבצים וחיזונים על עירובין. מי שישלח דברים יפים,

נכניס אותם כחוברת שעומדת לצאת בקרוב בעז"ה.

בשבוע הבא בעז"ה ייצא לאור "מדריך לנופש" לעשיית עירוב

לברורים בנושאי עירובין, וכן לתרומות וסיוע בהפצת הגליון:

ניתן לקבל את העלון במייל כשר, לשלוח בקשה ל- A83320@GMAIL.COM

קול העירוב - 0799-333-845

קו שיעורים ועידכונים בעניני עירובים